

Entrevista a Quimi Portet, guitarra d'El Último de la Fila

“Som pensadors de sobretaula”

El grup osonenc El Último de la Fila presenta, a partir de l'1 de març, a la sala Zeleste de Barcelona, *Astronomía razonable*, el desè disc d'aquesta carismàtica parella formada per Manolo García i Quimi Portet. L'escenografia va a càrrec d'Els Comediants.

El que és bo es fa esperar, oi?

—Sempre ho hem fet una miqueta així. Com que el disc anterior va tenir tanta difusió i les gires van ser importants, sembla que estiguis envoltat d'un cert secretisme; en realitat, és la por de fer el fantasma, de dir el que faràs. Ens ha fet sempre pànic parlar de projectes; per això, fins que no hem tingut un disc no hem parlat de res. Hi ha, òbviament, la curiositat natural de veure què fem.

—*¿En què més heu invertit el temps aquests dos darrers anys?*

—Quan es va acabar la gira per l'estat espanyol, vam continuar tocant a fora; semblava que fèiem vacances, però encara vam estar quasi tot el 91 tocant en diferents països d'Europa —Àustria, Itàlia, Suïssa, França, Alemanya, vam tocar al Marquee de Londres...—; i de Sud-amèrica i Centramèrica —Veneçuela i Mèxic, on vam fer una gira de set o vuit concerts pertot el país...—. I quan vam acabar ens vam posar a treballar en aquest disc: escriure les cançons, amb molta calma, amb horaris quasi proletaris: ens reunim a una hora del matí i comencem a treballar en el vuit pistes —pim-pam, pim-pam—. Per a aquest disc hem compost 24 peces, de les quals 18 van anar als Real World Studios i allà en van quedar 13. També ens va semblar correcte desaparèixer de la vista de la gent: tots els músics i els artistes som pesats i poc respectuosos amb el públic. Tenim trenta-cinc anys i en fa dotze que fem discos. Bé, el Manolo, més o menys, perquè és un artista d'aquells d'abans, dels de veritat, que no diuen l'edat.

—*Dos anys així, ¿s'agraeixen?*

—Personalment, sí. També existeix el mico que portes dins: vida familiar i tot això, i és molt difícil fer cançons mínimament equilibrades si la teva vida no va endavant en els altres fronts. Si et converteixes en un professional pur, d'a-

quells que diuen: “La meua vida és la música”, o el toreig... ets un esquizofrènic... Les persones no hem estat fetes per a fer música; és divertit de fer-ne, però és el 50%. Hi ha altres coses a la vida.

—*¿I quins descobriments, humans i musicals, heu fet en aquest temps?*

—Humans, els típics d'aquesta edat. Home, ets una mica menys esvalotat; les emergències de l'adolescència comencen a fer gràcia, tot i que les enyores, però en surten de noves, com la vida familiar; és allò de sempre, tothom acaba igual... els amics de sempre, les coses de sempre. I com que fa molts anys que estàs amb música saps que provisional que és tot això. Per això aprens a valorar tot allò que no ho és: la gent que t'aprecia, encara que siguis un imprevisible; les coses de veritat que fas en la teva tribu... També valors la música i t'adones que en fas perquè et surt dels pebrots i que costa molt, un cop el teu treball té molta difusió, comportar-se amb naturalitat d'una manera passiva; és un gran esforç.

—*Així, ¿què és Astronomía razonable?*

—Un disc on hem aplicat aquestes petites coses. Vam oblidar que érem uns astres celebradíssims pels indígenes locals d'una part del món; ens agrada el vuit pistes i ficar-hi coses, si surten mores, doncs, mores... a tocar el que vols, gaudir... escriure... Et pesa la responsabilitat que algunes persones han dit que les nostres lletres són diferents i t'enfrontes amb un paper i un llapis amb molt més de cangueli que no amb Los Burros, que escrivies per fer riure els teus col·legues de Vic. En aquest disc hem recuperat un mètode típic d'El Último de la Fila: fer maquetes a casa, amb batí i sabatilles; on hi ha des de *heavy* rabiós fins a pseudo-sardanes simbòliques cantades en andalus. No ens tallem ni un gram. A continuació, valorar qui som: dos païos amb certes diferències que treballant junts fan una mena de material. Identificar quina

és i fer-ho amb tota l'energia. Intentem fer un disc que faci quedar bé tots aquells que a vegades es barallen en un bar amb els de la colla, a qui no agrada El Último de la Fila: "Ja ens ho deia el Jaume que aquests eren legals".

—¿És més optimista, llavors?

—La relaxació és brillant per al teu optimisme, que tampoc no és brutal, sinó d'anar tirant... tranquil... en una sobretaula, amb el Manolo, fent un arròs, un porronet de vi, un cigaló de Marie Brizard, una senyorita —ell no fuma—... i parles de coses i és clar que tens inquietuds gens satisfetes... Som llatins, personatges d'a-

quí baix, estem tots molt sonats, això de la lluna en un cove... però aprens a ser una mica positiu, i no en l'aspecte *naïf*, sinó... els teus amics, la teva professió, la guitarra, hi ha mil coses per les quals val la pena de tirar endavant. També tens la vida familiar i la petita col·lectivitat. Amb això el Manolo i jo divergim, perquè jo sóc un fanàtic de la celebritat que es té en una petita comunitat, on tothom és cèlebre a la seva manera. Fins i tot odiar no és tan trist ni tan bèstia. El Manolo i jo no som universitaris, ni intel·lectuals; enraonem de les coses d'una forma teòrica, tenim un pensament de

sobretaula; hi ha *feeling* i ens agrada xerrar molt i d'aquí surt la manera d'escriure, encara que, les lletres, les fem separats.

—¿Què marca la diferència amb els discos anteriors?

—Primer, l'estat d'ànim. En altres moments, hem estat més esvalotats, més aclaparats per la situació. Ara, també ho som, perquè ho hem provocat i no pots ser tan fantasma com per dir: "Jo no volia ser famós", quan has sortit de casa amb una guitarra com un boig. És fàcil pecar d'arrogància quan hi ha dos mil nanos en una plaça de toros aplaudint: "Qui-mi, Ma-no-lo, Ma-no-lo...". En això ha canviat una mica El Último de la Fila, s'ha acceptat la pluralitat de l'èxit. Nosaltres hem arribat al gran públic, una nebulosa que ningú no sap què és, només que és la cosa més infidel del món. Tot i així, juro que no fem música comercial, encara que tinguem un punt xaronot o que el cantant tingui un to una miqueta massa melòdic per a un grup de rock. No enredem ningú.

—¿Sorpreses musicals?

—Som una mica més bèsties, tot i que hi ha balades molt més suaus que en el darrer disc, que era una mica més *monya*... Coses de la vida.

—¿Què vol dir, que amb Astronomía razonable torneu a les arrels?

—Que tornem a treballar com ho hem fet tota la vida: a casa; perquè a l'estudi, amb 24 pistes sempre penses que allò és paraula d'honor, escriure directament en un llibre, sense esborrany... I si t'ho agafes seriosament, se n'han de fer molts, d'esborranys. Literatura i música són dues paraules molt serioses.

—¿És més o menys declaració de principis que els treballs anteriors?

—Nosaltres no hem fet mai cap declaració de principis, com a grup; tangencialment, sí que ens hem manifestat sempre, però la filosofia del grup és molt global, no som especialistes en relacions laborals, economia, ecologia. Intentem de ser especialistes en l'amor, entès com la relació entre el mico i la seva vida. Mirat des d'un punt de vista d'esquerra tradicional es dirà que és música burgesa, perquè no entra a matar. És una crítica assumible, però també pot ser aterridor ser especialista en reinvidicació. Quan et trobes micros davant i es poden dir ximpleries com que la meva guitarra és una dallonses, és millor dir: "Tinc un amic de l'Associació de Defensa del Ter, que fa dos anys que... i encara no li han fet cap entrevista". Mira, quan han vist

que la nostra difusió era grossa, han començat les ofertes per a anunciar productes comercials, i hem pensat: "¿Què és això? ¿Hem començat com uns peluts, aixafant-ho tot i ara acabarem anunciant gasoses a la televisió?" I com que som tan rústics, hem fet el contrari, purament i simplement. En les nostres lletres, s'hi poden llegir coses d'aquestes, però a un nivell molt global. Sí que hi ha filosofia de via estreta, per exemple a "Mar antiguo", on no parles de res en concret, però hi ha moltes coses: és la típica cançó popular d'enyorança d'emigrants.

—¿Com va ser el més i mig d'enregistrament a Anglaterra?

—Aquí hi ha dues versions: al Manolo, el que més li agrada del món és tocar en directe, i a mi, el que més m'agrada és escriure cançons, registrar-les i assajar-les. Fer un disc, si hi ha bon rotllo i no hi ha problemes econòmics ni d'egos, és un dels processos més divertits al qual es pot assistir. Jo no tinc cap habilitat especial per a connectar amb el públic, el carisma el tinc entre els indígenes d'aquí o amb la família, a l'hora del vermut. I el Manolo és "una fera", puja a l'escenari com una moto. I em sembla que

aquest és un dels secrets d'aquesta banda, que mai no està relaxada, des que es componen les peces fins a l'última cançó d'un concert.

—Avui sou un autèntic esdeveniment musical, ¿per què?

—Crec que és un esdeveniment atípic, des del punt de vista de la indústria, perquè normalment un grup molt conegut és un grup que ha tingut una explosió comercial i nosaltres hem tingut explotonetes petites. Hi ha una cosa definitiva: vam inventar una forma de tocar —ja hi havia hagut alguns grups a l'estat espanyol als anys 60 (Los Brincos, Smash...) que apuntaven cap aquí: un que canta com al sud i a qui li agrada el Jimmy Hendrix. També vam arribar, l'any 84-85, amb unes lletres que no parlaven de cotxes estrangers ni d'autopistes del sud dels EUA, sinó de problemes que tenia la gent de la Verneda, que si el veí crida massa o l'altre és un cabró... Des del nostre punt de vista, sí que hi ha

una forma d'explicar-ho: que ets optimista, penses que està bé i ho fas. I ara la gent sap que el segell El Último de la Fila és sinònim d'una cosa, que no els enredaran, independentment de si és bo o dolent, i això, crec, en el món de l'espectacle ja és molt. Més que una música i una forma de cantar és una manera d'entendre la música i una relació molt respectuosa amb el públic perquè som persones d'extracció proletària, que sabem què son 1.600 peles per a entrar al Zeleste. I per això marquem nosaltres els preus de les nostres entrades, encara

"Et pesa la responsabilitat que algunes persones han dit que les nostres lletres són diferents".

C. PUÉRTOLAS

que molts dels promotors se n'enfadin.

—¿Quina reflexió heu fet quan s'han venut 16.000 entrades abans que la gent conegui el disc?

—I a Madrid, vint-i-una mil de venudes. La única reflexió: que hi ha una confiança que El Último de la Fila són legals. I nosaltres també ho considerem. Estarem més inspirats o menys, fins i tot se'ns pot acabar el repertori, però veig molt difícil, mentre Déu ens doni salut, que sortíssim a la carretera a engalipar el personal. Ens ho hem agafat seriosament això, ja des de petits, a la tuna del col·legi, ben pentinats, amb colònia... A més, jo en visc i això és una gran cosa... Sóc català i està molt bé viure d'un petit comerç, en aquest cas, gran comerç.

—Aquesta seguretat, ¿és perillosa?

—Ui, no dona cap seguretat això, sinó que fa molta por, vertigen. I si a Zeleste la gent diu: "¿Òstia, què foten ara aquests!..." No som infal·libles, per això diem molt que ens dediquem a la

música popular, això no és cap gran banda, és una "agrupació musico-vocal", com diuen a Mèxic. L'altre dia, a la conferència de premsa, quan vaig veure tants 'micros', vaig estar a punt de desmaiarme: "¿Òstia, quina n'hem feta!" L'expectació t'omple de satisfacció, però penses: "¿No en fem un gra massa?"

—¿Continuareu fent bandera de l'ecologia?

—Com a grup, no; com a persones, continuem vinculats als col·lectius ecologistes com hi estàvem, fem cosetes. No, perquè tenim un pànic terrible a convertir-nos en un grup que toqui per totes les causes justes que s'ho valen, que n'hi ha moltes. I som músics, també amanyaguem la nostra carrera com a tals.

—Llavors, aquest cop, ¿en què invertireu l'excedent de popularitat?

—No ho hem pensat. És una bona pregunta, però no tinc la resposta correcta.

—¿Què sou més, indomables o animals domèstics?

—No és ben bé una resposta, però em sembla que el Manolo és un pràctic rabiós i jo sóc un teòric rabiós. I està tot dit.

—¿Què encapçala, a hores d'ara, la teva escala de valors?

—La família, curiosament. Jo he estat sempre un animalot...

—¿Creus en Déu?

—Sí, és més divertit. Simplement per això ja crec que és un bon motiu. A més, és menys responsabilitat per als homes.

—¿Idealistes, realistes, surrealistes o anàrquics?

—Un 25% de cada una d'aquestes coses, tots dos.

—Una paradoxa.

—Sóc d'aquest país, només escric en català i en canvi sóc un hipotèticament brillant compositor de cançons populars en castellà. Sempre l'he haguda d'aguantar i la porto amb tota la naturalitat que puc, i com que sóc lector d'EL TEMPS, m'agrada que la gent sàpiga que aquesta és una contradicció de la qual no em puc defensar, perquè per a això són les contradiccions.

Joan Mari